

El Pare Joan Solà, arqueòleg

La nostra terra, que llargs anys de decadència i submissió han privat de posseir la cultura «normal» que per la raça dels habitants i per la història li corresponia, ha hagut de suplir aquella falla per un esforç dels seus fills que demostra llur condició excel·lent i fins on haurien pogut arribar de no haver hagut de lluitar sempre amb les més adverses circumstàncies històriques.

Ens fa pensar això el nom del P. Joan Solà, en mala hora desaparegut, que per instint associem al de tots els investigadors que quietament, modestament, però incansablement, han contribuït a forjar la Catalunya d'ara, molt més que el rudiment de cultura oficial que ens venia de ponent. El Pare Solà en mig de les tasques absorbents i feixugues que li imposava el compliment dels deures del seu Institut, sabé trobar hores per a furgar en el més antic passat de la terra que l'havia infantat i per a convertir-se en un excel·lent i desinteressat col·laborador de les institucions que començaven a aixecar, de runes seculars, l'edifici de la moderna cultura catalana: la Diputació de Barcelona regida per Prat de la Riba, la Mancomunitat, la Generalitat...

La seva afició sabé mantenir-la a través dels anys i sabé inculcar-la a molts dels innumbrables infants que passaren pel seu guiatge en les Escoles Pies. La primera vegada que el vegérem i férem la seva coneixença (nosaltres seguíem aleshores els cursos universitaris sota el mestratge de Bosch Gimpera), fou en les golfes del Palau de la Generalitat que ocupà durant tants anys el Servei d'Investigacions Arqueològiques de l'Institut d'Estudis Catalans. No feia molt que l'Institut havia efectuat les importants excavacions de Can Missert, que donaren per resultat la descoberta de la més interessant de les necròpolis hallstàtiques que es coneixien a Catalunya i, el P. Solà, que s'havia apassionat per aquells treballs efectuats tan a prop de la seva estimada Terrassa, seguia pas a pas la neteja i reconstrucció de la terrissa i els comentaris que es suscitaven en el reduït nucli dels estudiosos que s'eixoplugaven en aquell laboratori, en parlar de la cronologia i de la importància històrica d'aquelles urnes milenàries que contenien les cendres de remots avantpassats nostres.

La darrera vegada que el vegérem, ja fa bastant de temps, fou en el recinte venerable de la basílica d'Egara, quan l'Institut procedia a la consolidació del mosaic visigòtic, que bons patricis terrassencs volien incorporar definitivament a aquell conjunt admirable, salvant-lo de l'acció destructora del temps. També aleshores el P. Solà seguia amb joia que li espurnejava

dels ulls els progressos de l'excavació, la descoberta de les restes de parets que ens parlen dels temps que successivament s'han alçat en aquell lloc consagrat múltiples vegades per l'Església.

En l'entremig veïem el P. Solà cada vegada que una descoberta arqueològica important arribava a les seves oïdes (més encara si era vallesana), cada vegada que en una de les seves excursions descobria alguna vellúria que s'apressava a comunicar nos amb tanta joia seva com nostra. De manera que per nosaltres el record del P. Solà va estretament lligat a aquests records de la ciència que li era tan cara.

Amb ell, Catalunya i especialment Terrassa han perdut un treballador infadigable i modest i per això més valuós, ja que no pretenia ésser un especialista sinó més aviat un col·laborador preciós dels especialistes. Aquesta modèstia si per un costat era simpàtica, ha privat al P. Solà d'una bibliografia nombrosa. Les dots que tenia per traslladar al paper els seus coneixements, les deixà ben demostrades, per exemple, en la seva interessantíssima monografia sobre Sant Salvador de les Espases, però moltes altres notícies que devia tenir aplegades, és probable que hagin restat inèdites. La darrera nota que tenim d'ell, encara inèdita però que veurà la llum ben aviat, és la que redactà per l'Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans sobre les sepultures visigòtiques dels voltants de la muntanya de Sant Llorenç del Munt.

Descansi en pau el P. Solà. Molt l'enyorarem tots els que el coneguèrem, sempre pensarem en ell en recórrer les terres assolellades del Vallès a la recerca de testimonis del nostre més antic passat.

JOSEP DE C. SERRA I RÀFOLS.
*Vice-Director del Servei d'Investigacions
Arqueològiques.*

El P. Solà, recercador històric

Conserve del P. Joan Solà, Sch. P., el record simpàtic del seu daler recercador, de la seva curiositat històrica, del seu afany d'investigació. Quan el veia a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, buscant entre la vella documentació monàstica, allí guardada, les dades que li interessava recollir per a la seva monografia sobre el santuari de Sant Salvador de les Espases, em donava compte de l'entusiasme que posava en el seu treball i així mateix de l'amor que sentia per aquella ermita, de la qual havia estat el restaurador benemèrit.